

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4064/2022
26.01.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Социјалистичка партија Србије, Нови Београд, чији су пуномоћници др Ивица Р Чолак и Андреа И. Николић, адвокати из ... против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зајечару, ради својине непокретности, одлучујући ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж. бр. 3577/21 од 18.01.2022. године, у седници већа 26.01.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж. бр. 3577/21 од 18.01.2022. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж. бр. 3577/21 од 18.01.2022. године преиначена је пресуда Вишег суда у Неготину П. 4/2021 од 27.10.2021. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца Социјалистичке партије Србије, којим је тражено да се утврди да је тужилац титулар права својине на згради бр. ..., у ул. ... бр. .. у Неготину, која носи назив зграда пословних услуга на кат.парц. ..., К.О. Неготин, уписаној у лист непокретности бр. .. К.О. Неготин, и то на просторијама у приземљу зграде-мала сала од 43,24м², гараже од 27,96м² и гараже од 28,90м², што укупно у приземљу зграде износи 100,10м² и пословних просторија на првом спрату зграде бр. .. и то канцеларије од 30,00м², канцеларије од 25,14м², канцеларије од 23,56м², канцеларије од 29,64м², комуникација са степеништем од 91,05м², канцеларије од 20,40м², канцеларије од 30,74м², канцеларије од 24,70м², канцеларије од 24,70м², канцеларије од 29,83м², канцеларије од 19,62м², канцеларије од 19,73м², WC-а од 3,78м², чајне кухиње од 9,34м², WC-а од 3,78м², оставе од 9,34м², што укупно на првом спрату зграде износи 395,35м², а укупно у површини у приземљу и на првом спрату зграде износи 495,45м², што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи, као и да се утврди да је тужилац Социјалистичка партија Србије титулар права коришћења на земљишту на коме се налази зграда бр. .. у ул. ... бр. .. у Неготину на кат. парц. .. К.О. Неготин, уписаној у лист непокретности бр. .. К.О. Неготин и то титулар права коришћења на земљишту под зградом-објектом у површини од 6 ари 57м², и земљишту уз зграду-објекат у површини од 16 ари 10м², што укупно износи 22 ара 67м², обим удела-заједнички, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи, и обавезе тужена Република Србија да тужиоцу накнади трошкове поступка. Обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 30.000,00 динара у року од 15 дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац, наводећи да ревизију подноси из свих законом дозвољених разлога.

Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), па је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. истог закона и нашао да је ревизија тужиоца основана.

При доношењу побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чла 374. ст. 2. тачка 9) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У поступку је утврђено да је између Стамбеног предузећа из Неготина и Завода за осигурање и реосигурање „Југославија“-филијала Неготин закључен 15.02.1971. уговор о изградњи и купопродаји пословног простора у Неготину, објекат је изграђен, наведеном купцу је предат део објекта, а од стране Скупштине општине Неготин донето решење о регулисању имовинско-правних односа 01.07.1974. године, да се просторије у делу зграде Дома друштвено-политичких организација у Неготину, на к.п. бр. .. у укупној површини од 510м², преносе с правом трајног коришћења, без накнаде, Савезу комуниста Општине Неготин, и да ће наведени носилац права коришћења са осталим друштвено политичким организацијама споразумно регулисати услове и начин коришћења просторија које су предмет преноса. На име Општинског одбора СПС из Неготина, била је уписана као непокретна имовина: пословни простор у ул. ... бр. .. у укупној површини од 512м², (површина утврђена на основу мерења), која непокретност се налази на к.п. .. и евидентирана је на основу решења Скупштине општине Неготин бр. 463-18/74-4. Накнадно је, међутим, стање о упису права измењено. Наиме, према уверењу РГЗ СКН Неготин приликом израде катастра непокретности у предмету 951-3247/07 Комисија је донела решење од 14.05.2010. године којим се у ЛН .. К.О. Неготин као коначни подаци уписују: к.п. бр. .. земљиште под зградом 657м², земљиште уз зграду 1610м², укупно 2267м², носилац права својине на земљишту са уделом 1/1 Република Србија, носилац права коришћења на земљишту 1/1 Компанија Дунав осигурање” а.д.о. Београд, објекат 1 зграда пословних услуга својина мешовита, удели заједнички носилаца права на објекту: Компанија „Дунав осигурање” а.д.о. Београд, Република Србија и ЈП за комуналне делатности Бадњево из Неготина. На основу вештачења је утврђено које конкретно просторије и површине у приземљу и на првом спрату користи тужилац, као и да укупна површина у приземљу и на првом спрату износи 495,45м². Захтев за утврђење права својине на описаном делу зграде, тужилац је определио у складу са налазом вештака, те уз тај поставио и захтев за утврђење права коришћења на земљишту на којем се налази зграда, опредељујући га на површину 22а 67м², при чему површина к.п. .. к.о. Неготин износи 22а 67м², од тога под уписаним објектом 6а 57м², а остало грађевинско земљиште у државној својини износи 16а 10м².

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац активно легитимисан за покретање и вођење поступка и усвојио тужбени захтев уз образложење да су испуњени услови да се утврди право својине тужиоца на

делу објекта и земљишту потребном за коришћење и редовну употребу, јер је тужилац стекао право својине на предметном делу непокретности као савестан држалац протеком 20 година, с обзиром да је у државини објекта од 1974. године, а савесност државине се претпоставља.

Другостепени суд је био другачијег правног становишта по питању одржаја, а другим се питањима није бавио. Према разлозима побијане пресуде, код чињенице да је на основу решења о регулисању имовинско - правних односа, извршен пренос просторија у делу зграде на кп.бр. .. правном претходнику тужиоца са правом трајног коришћења без накнаде, правни претходник тужиоца и тужилац су морали знати да су непокретност добили на коришћење. Тужилац је користио спорну непокретност по овлашћењу садржаном у наведеном решењу од 01.07.1974. године, па је самим тим имао сазнање о томе ко је власник предметне непокретности, будући да су својинска права уписана и у Служби за катастар непокретности а да је њему простор предат само на коришћење. Чињеница је да је тужилац знао да нема пуноважан правни основ за стицање права својине и да се спорна непокретност налазила прво у друштвеној а потом у државној својини. Зато, нема услова за стицање права својине по основу одржаја, сходно чл. 28. Закона о основама својинскоправних односа. Из ових разлога, преинчењем првостепене пресуде је одбијен захтев тужиоца за утврђење права својине, а како са тим захтевом није успео, одбијен је и његов захтев за утврђење да је титулар права коришћења на земљишту на коме се налази спорни простор.

Основано се ревизијом тужиоца оспорава правилност примене материјалног права код доношења побијане пресуде, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Чланом 376. Закона о парничном поступку је прописано да погрешна примена материјалног права постоји ако суд није применио одредбу материјалног права коју је требало да примени или ако такву одредбу није правилно применио. У овом случају, није примењено меродавно право из Закона о финансирању политичких странака, услед чега су разлози побијане пресуде остали непотпуни, тако да се ни правилност примене материјалног права не може испитати. То независно од означеног основа одржаја, јер према члану 192. став 4. Закона о парничном поступку, суд није везан правним основом захтева означеним у тужби.

Меродавно право за одлуку о предмету спора односи се на примену Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ број 73/2000, закон ступио на снагу 06.01.2001.године, престао да важи 18.07.2003.године осим одредаба члана 13. и 14.). Овим законом у члану 13. став 1. је прописано да имовина која је била на управљању, коришћењу и располагању Савеза Комуниста Југославије, ССРН Југославије и Савеза социјалистичке омладине Југославије, а коју су чинили објекти, пословни простор, опрема и сл., својина је Савезне Републике Југославије. У члану 14. став 1. прописано је да су ништаве одлуке, уговори и други акти о преносу права на непокретностима на којима су право коришћења, односно располагања имале ове друштвено политичке заједнице и које су служиле за обављање делатности тих организација, а у ставу 2. да Савезна Република Југославија има право да захтева брисање права својине или другог стварног права стеченог супротно ставу 1. овог члана и предају непокретности. У ставу 3. истог члана је прописано да се применом

одредбе става 2. не може дирати у права која су стекла савесни стицаоци и трећа савесна лица.

У овом случају, по налажењу Врховног касационог суда, било је нужно пре свега утврдити и дати оцену о томе да ли је правни претходник тужиоца део непокретности стекао теретним правним послом, уступањем имовине стечене из сопствених средстава, изградњом или доградњом, на основу правила имовинског права и члана 14. става 3. Закона о финансирању политичких странака или то овде није био случај. Од тог питања зависи одлука о захтеву за тражено утврђење о праву својине тужиоца на спорном делу објекта, као и о акцесорном захтеву за утврђење права коришћења на земљишту.

У поновном поступку суд треба да има у виду примедбе изнете у овом решењу и да на основу релевантних чињеница и оцене о њиховом правном значају одлуку заснује на одговарајућој примени материјалног права. Због пропуста да то учини, побјана пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужиоца против првостепене пресуде. Укинута је морала бити и одлука о трошковима поступка, јер зависи од исхода спора.

Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**